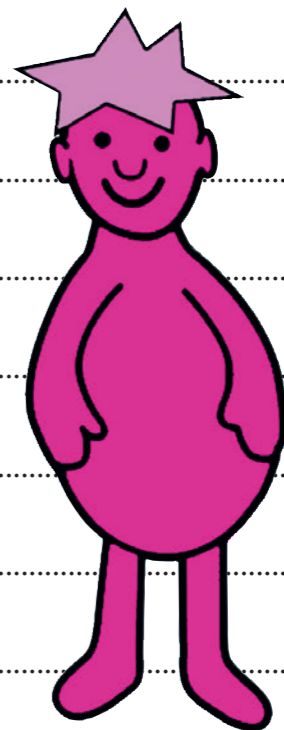

Inhoud

Voorwoord	6
Knoet maakt een wandeling in het bos	13
Mevrouw Uil	16
Wat gebeurt er nu met mevrouw Uil?	18
Wat is een ziel?	20
De begrafenis	27
Meneer Mol	32
Op weg naar Roze Knoet	37
Roze Knoet	40
Het gesprek met de ziel van mevrouw Uil	48
Weer naar huis	56
Terug bij de dieren in het bos	60

Maak je eigen totempaal	65
Kleurplaten	80
Maak je eigen Knoet	84
Maak je eigen herinneringsdagboek	90
Herinneringsdagboek van iemand anders	112
Nawoord	118
Andere boeken (over dood en rouwverwerking)	120

Knoet maakt een wandeling in het bos

Het is mistig vanochtend, alles is een beetje wazig buiten. Het ruikt naar water met een dennenluchtje. De aarde is vochtig en sopt een beetje bij elke voetstap. Vogeltjes beginnen te fluiten en proberen hun mooiste lied te zingen. Eekhoorntjes springen van tak naar tak. Egeltjes gaan naar hun holletjes om te slapen. Ze hebben vannacht hun buikjes volgegeten met wormpjes, slakjes, torretjes en andere insecten. Het lekkere eten heeft hen slaperig gemaakt. Moe en voldaan gaan ze rusten in hun warme strobedjes. Tevreden kijkt Knoet om zich heen. Wat is de natuur toch mooi. Bloemen en kruiden laten hun mooie kleuren zien en verspreiden hun luchtjes. Het zonnetje begint te schijnen en prikt warm op Knoets armen, benen en gezicht. Zo blijft hij een tijdje doorlopen. Nadat hij een prachtige tamme kastanjeboom heeft geknuffeld, voelt hij zich enorm blij en fit. Van de natuur krijg je energie. Knoet is dankbaar voor de natuur.

Knoet staat even stil. Wat voor een geluid hoort hij daar? Hoort hij zijn naam roepen? Het lijkt wel een dier in nood. Hij draait zijn oren naar het geluid toe.

Mevrouw Uil

Puffend en hijgend komen ze aan op de plek waar mevrouw Uil is gevallen. Er ligt een grote tak op de grond. Tussen de bladeren aan de tak steekt een vleugel uit, dubbelgeknakt en gebroken. Dat ziet er helemaal niet goed uit. Voorzichtig duwen Knoet en meneer Haas een paar takjes en bladeren opzij, zodat ze wat meer van mevrouw Uil kunnen zien. Daar ligt ze. Een hoopje veren. Ze beweegt niet... Zou ze dood zijn? Dan horen ze een heel zacht stemmetje. Het is mevrouw Uil. Knoet slikt. Hij vraagt: 'Hoe gaat het mevrouw Uil, heeft u ergens pijn?' Mevrouw Uil antwoordt: 'Mijn vleugel en mijn buik doen pijn. En ik kan mijn pootjes niet meer bewegen.' Knoet komt een beetje dichterbij, want hij kan mevrouw Uil nu bijna niet meer horen. Ze zegt: 'Ik denk dat ik het niet ga halen. Ik word steeds zwakker. En licht in mijn hoofd. Het voelt alsof ik aan het wegzakken ben uit mijn lijf. Ik zie prachtige kleuren en een wit licht. De pijn is weg.'

Meneer Haas kijkt verschrikt en zegt: 'Mevrouw Uil, mevrouw Uil, hoort u ons nog? Mevrouw Uil, zeg iets!' Maar mevrouw Uil reageert niet meer... Ze luisteren allebei of

haar hart nog klopt, maar kunnen het niet meer horen slaan.

Mevrouw Uil is dood!

Na een tijdje kunnen Knoet en meneer Haas pas weer bewegen en praten. Ze geloven het bijna niet. Ze zijn heel erg verdrietig. Nog een keer proberen ze of mevrouw Uil beweegt, maar wat ze ook doen, mevrouw Uil wordt niet meer levend.

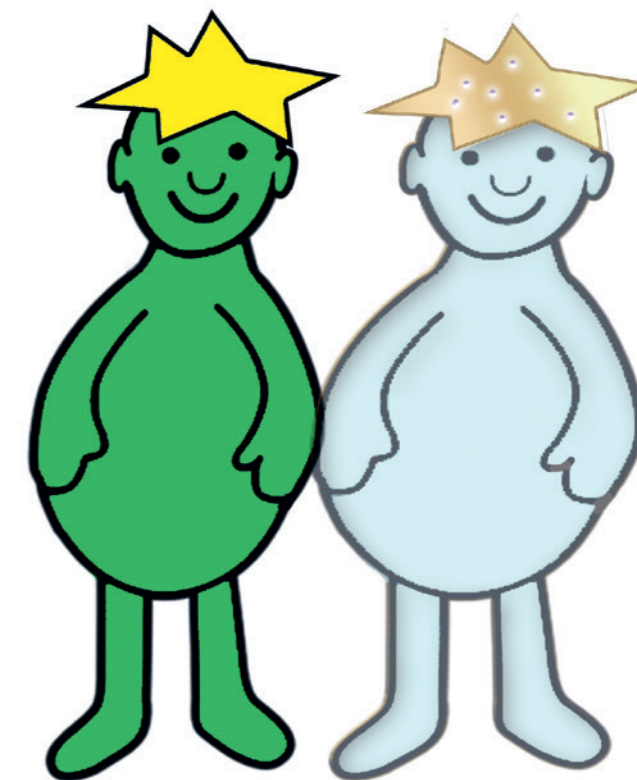
Wat is een ziel?

Terwijl alle bewoners uit het bos zich om mevrouw Uil verzameld hebben, beginnen meneer Mol en zijn vrouw met het graven van een gat in de grond. Onder de boom waar de tak vanaf is gebroken. De tak waarmee mevrouw Uil naar beneden is gevallen. Deze boom was haar lievelingsboom, haar thuis. En ook de plek waar je haar om advies en hulp kon vragen of een goed gesprek met haar kon hebben. Of recepten en andere kennis met haar kon delen. Ze zat altijd op die tak. Samen zijn ze ten onder gegaan, gebroken en gesneuveld.

Van de afgebroken tak maken de dames Bever een mooi monument, een herdenkings-teken speciaal voor mevrouw Uil. Zodat iedereen kan zien wie hier begraven ligt. En zodat iedereen bij haar op bezoek kan blijven komen.

Knoet vraagt: 'Denken jullie allemaal dat mevrouw Uil op deze manier begraven en herinnerd wil worden? Er zijn namelijk veel meer manieren om iemand die gestorven is te bewaren en te herdenken. Zal ik die manieren eens met jullie delen?' De dieren uit het bos knikken allemaal 'ja'.

Knoet legt uit: 'Je moet eerst weten dat heel veel dieren en mensen geloven, of eigenlijk wéten, dat ons lichaam de schil is van de ziel. De ziel is een deel van ons dat in ons lichaam zit, maar dat we niet kunnen zien. Maar de ziel weet wel alles van ons en onthoudt wat we geleerd hebben in ons leven. De ziel is net als de lucht die we inademen: doorzichtig, je kijkt er doorheen. Maar hij is er wel. Als we doodgaan, gaat ons lichaam stuk (dood), maar de ziel blijft bestaan. De ziel leeft door als een soort (licht)bolletje of (zeep)bel. Dus eigenlijk gaat alleen ons lichaam (onze schil) dood. De ziel blijft

Afscheidslied: De uil zat in de olmen (olmen zijn bomen, een olm is een iep)

stem

De uil zat in de olmen bij 't vallen van de nacht. En

achter gindse heuvels antwoordt de koe-koek zacht: Koe-koek koe-

koek koe koe koe koe-koek. Koe-koek koe-koek koe

koe koe koe koe-koek. De uil zat in de olmen bij 't vallen van de nacht. En

achter gindse heuvels antwoordt de koe-koek zacht: Koe-koek koe-koek koe

koe koe koe koe-koek. Koe-koek koe-koek koe koe koe koe-koek.

Accoorden De uil zat in de olmen

G
De uil zat in de olmen

D7 G
bij 't vallen van de nacht.

G
En achter gindse heuvels

D7 G
antwoordt de koekoek zacht:

D7 G
Koekoek koekoek

D7 G
koe koe koe koe koekoek. (2x)

Roze Knoet

Knoet wordt als eerste wakker. Als hij zijn ogen opendoet, ziet hij een knalroze vlek boven hem hangen. Hij knippert met zijn ogen. Ziet hij dat nou goed? Na het knippen ziet hij al wat beter. Hij moet nog even goed wakker worden. 'Meneer Mol, ben jij al wakker?', vraagt hij. 'Zie jij ook een roze vlek?' Allebei kijken ze omhoog. De roze vlek verandert langzaam in Roze Knoet! Ze lijkt sprekend op Knoet, maar is helemaal roze. Roze Knoet heeft hen gevonden! Ze hoeven niet langer naar haar te zoeken. Wat fijn!

'Hallo, ik ben Roze Knoet. En wie zijn jullie?', vraagt Roze Knoet. 'Wij zijn meneer Mol en Knoet.' Ze steken hun hand op bij het noemen van hun naam, zodat Roze Knoet weet wie wie is. 'Wij zochten jou, maar jij hebt óns gevonden!', lacht Knoet. Hij vindt het best grappig dat Roze Knoet hen heeft gevonden, terwijl zij naar haar op zoek waren. Hij is ook blij dat ze er eindelijk is. Hopelijk heeft ze antwoorden op de vragen van meneer Mol. Zou ze echt met zielen kunnen praten? Hoe kan dat?

Roze Knoet vraagt: 'Lusten jullie wat te eten en te drinken? Ik heb eikeltjeskoffie, vers water en kruidenthee voor de liefhebbers.' Nou, daar zeggen ze geen nee tegen.

Maak je eigen totempaal

Knoet vertelt: Een totempaal is een lang stuk hout, waaruit afbeeldingen gesneden zijn van mensen of dieren, bovenop elkaar gestapeld. Indianen maken al heel lang totempalen. Ze worden gebruikt om familieverhalen te vertellen, om doden te herdenken of om belangrijke gebeurtenissen te 'bewaren'. Een totempaal is een bijzondere manier om een verhaal te vertellen of om iets speciaals te gedenken, zoals een verjaardag, diploma-uitreiking of begrafenis. Je kunt ook een gedenkpaal maken voor iemand die je verloren hebt en die je lief vindt. Hieronder kun je lezen hoe je dat doet.

Eerst ga je het **verhaal** van je totempaal kiezen en de **symbolen** die daarbij horen. Totempalen vertellen of bewaren een verhaal, een gebeurtenis uit de geschiedenis. Iets wat gebeurd is in jouw familie, of met een vriend of in jouw woonplaats. Het kan lang of kort geleden zijn. Welk verhaal wil jij vertellen?

Nu ga je alle uitgeknipte vellen papier om de kokers plakken. Dat mag best een beetje kreukelig worden. Dan lijken jouw kokers op een boom (plaatje 5).

Als alle kokers beplakt zijn met bruin papier ga je verder met het maken van de symbolen. Teken één van jouw symbolen op een vel wit papier. Kijk nog maar eens naar de tekeningen op bladzijde 68. Je mag ook op de computer kijken naar voorbeelden

4

5

74

van totempalen. Een kleurplaat uitprinten van jouw symbool kan natuurlijk ook. Een goed symbool is meestal gemakkelijk te tekenen, maar zeer krachtig. Soms wordt alleen het hoofd van een dier of persoon gebruikt, soms het hele lijf. Alles is goed.

6

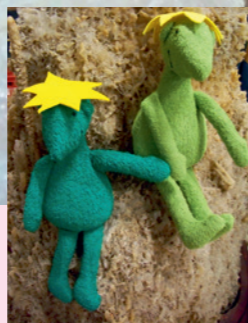
7

75

Maak je eigen Knoet

Misschien heb je na het lezen van het verhaal Knoet in je hart gesloten en zou je best jouw eigen (Groene, Roze of Blauwe) Knoet als vriendje willen hebben. Dat kan! Vraag maar aan mama, oma, papa of iemand anders die er verstand van heeft om hulp bij het maken van jouw eigen Knoet.

Begin met het kopiëren van de patronen op bladzijde 88 en 89. Je moet de patronen nog wel vergroten hoor. Als je ze vergoot tot A4-formaat, dan krijg je een kleine Knoet. Als je de patronen vergroot tot A3-formaat krijg je een grote Knoet.

84

Let op: beide patronen moet je met hetzelfde percentage vergroten! Hoe groter je de patronen maakt, des te gemakkelijker is het om jouw Knoet te maken. Als je de patronen gekopieerd hebt, knip je ze netjes uit.

Dit heb je verder nog nodig:

- Twee zwarte kunststof ogen met kunststof sluitring (Ø ongeveer 18 mm)
- Groene, roze of blauwe (bad)stof (1 x 1 m)
- Groen, roze of blauw naaigaren (passend bij de stof die je hebt uitgekozen)
- 2 Lapjes dun vilt óf 1 lapje dik vilt (geel voor Knoet, lichtroze voor Roze Knoet, wit voor Blauwe Knoet)
- Geel, roze of wit naaigaren (passend bij het dunne vilt, als je dat hebt gekozen)
- (Wasbare) vulling voor het vullen van knuffels (bijvoorbeeld: oude panty's, schapenwol, in stukjes geknipte lapjes of kant-en-klare hobby vulling)
- Zwart borduurgaren of 4 draden zwart naaigaren (voor de mond)

Op de plaatjes hierna kun je zien hoe je jouw Knoet in elkaar moet zetten. De plaatjes gaan over (Groene) Knoet. Als je Roze of Blauwe Knoet maakt, gebruik dan roze of blauwe stof voor het lijf en lichtroze of wit vilt voor de ster op het hoofd.

85

Maak je eigen herinneringsdagboek

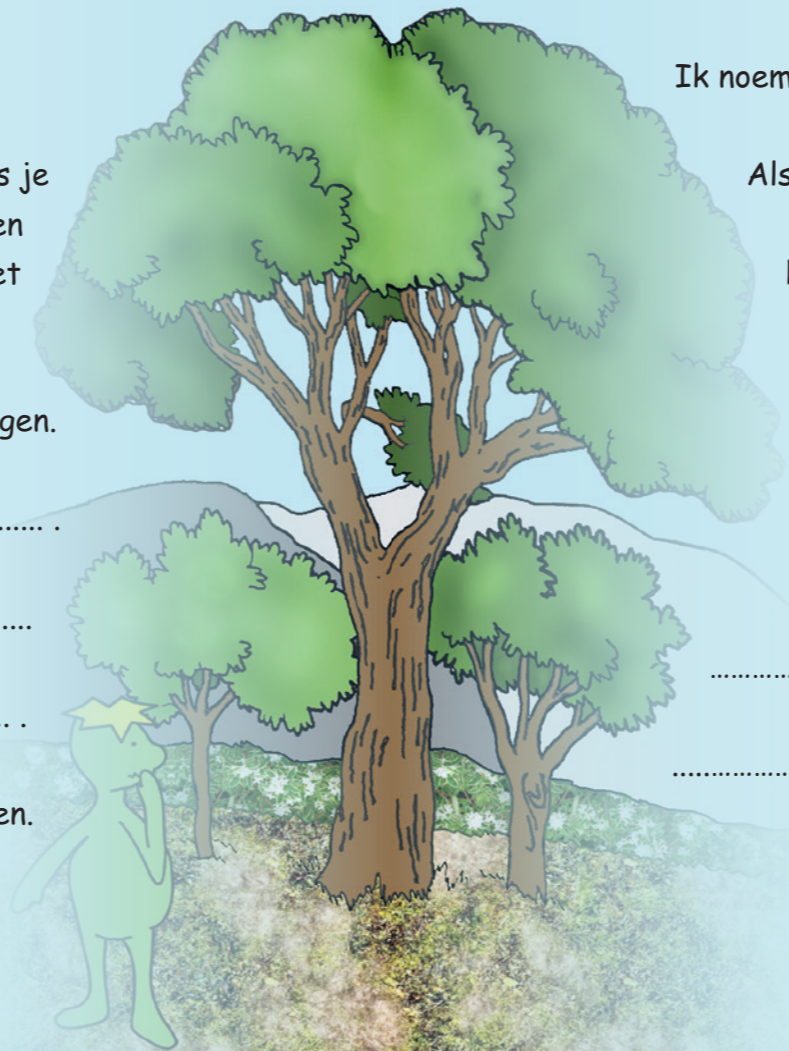
Als iemand van wie je houdt doodgaat, ben je vaak heel verdrietig en mis je die persoon heel erg. Dat verdriet moet een plekje krijgen in je leven en in je hart. Het verhaal van (Roze) Knoet kan jou daarbij helpen. Ook het invullen/aanvullen van dit herinneringsdagboek kan jou helpen. Je kunt het samen met iemand doen of alleen. Op de stippelijntjes kun je de naam invullen van de persoon die is overleden en ook andere namen/dingen.

Dit boek is van

Ik heb dit boek gekregen van

als herinnering aan

Zo kan (de ziel van) toch bij mij blijven.

Ik noem haar/hem met een troetelnaam/bijnaam

Als ik in dit boek werk en aan denk

kan ik met praten.

..... is geboren op

..... is gestorven op

door

..... is jaar geworden. Ik ben jaar.

..... is mijn

(vul hier in oma, opa, mama, papa, zus, broer, vriendin, vriend, etc.)